

LESIKALNA INVENTIVNOST IN KREATIVNOST V MLADINSKI KNJIŽEVNOSTI TINE ARNUŠ PUPIS

INES VORŠIČ

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
ines.vorsic@um.si

V pričujočem prispevku raziskujemo leksikalno inventivnost in kreativnost v mladinskih književnih delih pisateljice Tine Arnuš Pupis. V podrobnejši pregled in analizo je vključenih pet knjig: *Za devetimi drevesi* (2017), *Božo in Vili* (2018), *Na gozdni južini* (2020), *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022) in *Čivkarije s kmetije* (2023). Obravnavana književna dela razkrivajo različne tipe izvirnosti in igrivosti na leksikalni ravni, npr. besedotvorne inovacije, igre z zvenom in pomenom – paronimi, frazeološke prenovitve, in tako mlademu bralcu predstavijo pestrost, vitalnost in igrivost slovenskega jezika. Na ta način bogatijo otrokovo bralno izkušnjo, njegov besedni zaklad in spodbujajo njegovo lastno kreativnost.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ff.1.2025.20](https://doi.org/10.18690/um.ff.1.2025.20)

ISBN
978-961-286-944-1

Ključne besede:
mladinska književnost,
jezik,
leksika,
leksikalna kreativnost,
Tina Arnuš Pupis

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ff.1.2025.20](https://doi.org/10.18690/um.ff.1.2025.20)

ISBN
978-961-286-944-1

Keywords:
children's literature,
language,
vocabulary,
lexical creativity,
Tina Arnuš Pupis

LEXICAL INVENTIVENESS AND CREATIVITY IN CHILDREN'S LITERATURE BY TINA ARNUŠ PUPIS

INES VORŠIČ

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
ines.vorsic@um.si

In this paper, we explore the lexical inventiveness and creativity in the children's literary works by Tina Arnuš Pupis. There are five collections of stories included in the in-depth examination and analysis: *Za devetimi drevesi* (2017), *Božo in Vili* (2018), *Na gozdni južini* (2020), *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022) and *Čivkarije s kmetije* (2023). These works reveal several kinds of originality and playfulness at the lexical level, such as word-formation innovation, wordplay based on sound and meaning – paronyms, phraseological renewals, and introduce young readers to the immense diversity, vitality and playful value of the Slovenian language. Thus, they enrich the child's reading experience, their vocabulary and their own creativity.

1 Uvod

Mladinska književna besedila¹ otroka vpeljujejo v svet estetike in domišljije, bogatijo otrokov doživljajski in domišljjski svet ter spodbujajo njegovo zanimanje in radovednost, zato je zelo pomembno, da so kakovostna. Kot navaja Janko Kos (2001: 23–37), kakovost literarnega besedila pogojujejo spoznavna, etična in estetska vrednost besedil. Dragica Haramija (2017: 24) poudarja, da mora biti literarno besedilo jezikovno kakovostno in prilagojeno otrokovi zmožnosti razumevanja jezika, pomembna pa je tudi etična komponenta, literarna besedila namreč v javnem položaju ne bi smela zbuditi nestrpnosti zaradi rasnih, verskih, spolnih in drugih razlik med ljudmi. Nujna je kakovost ilustracij, saj premišljena in subtilna uporaba likovnih elementov deluje na otrokova čustva, načini upodobitve pa so tisto, zaradi česar je svet ilustracij vesel in zabaven ali pa žalosten, mračen in grozljiv (Zupančič 2017: 40). Da je (mladinsko) književno besedilo kakovostno, mora torej zadostiti različnim merilom. Da pritegne mlade bralce, ki so šele na začetku poti v svet (samostojnega) branja, pa mora biti izvirno, privlačno in igrivo. Na otrokov literarnoestetski doživljaj namreč pomembno vpliva tudi estetskost jezika. Težnja k poimenovalni in estetski popolnosti ustvarjalce literarnih besedil spodbuja, da že obstoječe izrazje metaforično uporabijo ali pa tvorijo nove izraze; vse je usmerjeno v kar največjo pomensko-izrazno učinkovitost upovedenega, tudi z novotvorjenkami (Žele 2014: 565), besedotvorna igra in ekspresivnost pa lahko imata bistveno sporočilno vrednost (Žele 2015: 41).

V prispevku nas zanima, kako se ustvarjalna in igriva leksikalna gibkost odraža v mladinskih književnih delih Tine Arnuš Pupis.

2 Metoda

Vir raziskave je pet knjig Tine Arnuš Pupis, ki se ciljnemu bralstvu predstavlja s smislom za humor in igrivostjo v jeziku. Za preučevanje so bila izbrana književna dela, ki so izšla v zbirki Miškolinke pri Miš založbi v letih od 2017 do 2023. Avtoričina prva knjiga *Za devetimi drevesi* (2017) se je uvrstila v izbor najboljših mladinskih knjig Bele vrane, delo *Na gozdni južini* (2020) je 2021 prejelo znak kakovosti zlata hruška, knjiga *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022) pa je bila leta 2023

¹ Besedno zvezo *mladinska književna besedila* uporabljamo navezujoč se na termin *mladinska književnost*, ki je v slovenski literarnovedni stroki uporabljen kot nadpomenka za otroško in mladinsko književnost (Haramija 2015: 12).

nominirana za literarno nagrado desetnica. Vsa tri dela so uvrščena v Priporočilnico Društva Bralna značka Slovenije, prav tako literarno delo *Božjo in Vili* (2018). V izbor analiziranih del smo uvrstili tudi zadnjo avtoričino knjigo *Čivkarije s kmetije* (2023). Na osnovi analize smo dobili rezultate, kako oz. na kakšne načine se v izbranih književnih delih bralcu odstira izvirna, domiselna in igriva leksikalna podoba jezika.

3 Leksikalna ustvarjalnost in mladinska književnost

Sodobna slovenska mladinska književnost je vitalen del slovenske književnosti, ki ima sicer manjši, a vendar bolj fleksibilen literarni sistem in je polje svobode (Blažič 2013: 74). Osnovna vloga leposlovnih besedil, pisanih za otroke, je oblikovanje in negovanje otrokove estetske senzibilnosti oz. spodbujanje k estetskemu, domišljjskemu in čustvenemu doživljanju, s tem pa k aktivni lastni ustvarjalnosti in domišljiji (Kobe 1987: 44). Pri uresničevanju tega cilja je pomembna tudi vloga jezika, ki ga prežemajo inovacije, posebne rabe, ekspresivnosti (Saksida 1994: 242). V otroških literarnih besedilih so jezikovne ekspresije in igrarije še posebej dobrodošle, saj je igra otrokov naravni, a dragoceni proces učenja. Domišljjska igra in književnost namreč otroku omogočata spreminjanje in prilagajanje sveta njegovim predstavam – otrok, ki še ne obvlada dobro jezika, edinega sredstva, s katerim je mogoče vsaj do neke mere pojasniti vse bolj zapleteni svet odraslih, potrebuje priložnost, da si svet prilagodi po svoji lastni želji in potrebi (Kordigel 1997: 149). To mu omogoča prav domišljjska igra, ki se odraža skozi besedno umetnost. Privlačnost, kreativnost in igrivost jezika so elementi, ki pomembno vplivajo na otrokovo bralno izkušnjo. S pomočjo jezika otrok odkriva bogastvo realnega sveta (Kordigel 1991: 7). Prav zato avtorji, ki pišejo za otroke, pogosto uporabljajo tudi domiselno tvorjene besede, ki otrokom s spodbujanjem radovednosti in zanimanja za jezik omogočajo tudi raziskovanje in razvijanje besedišča. Jezikovna ustvarjalnost se v leposlovju odraža v različnih jezikovnih plasteh, na leksikalni ravni pa še posebej dinamično. V besedni ustvarjalnosti, piše Žele (2015: 41), vlada jezikovni vitalizem, ki jeziku lahko dodaja nove vsebine in oblike.

Kot ugotavlja Milena Mileva Blažič (2013: 76), jezikovna izvirnost v sodobni mladinski književnosti izhaja iz slogovne uporabe: (1) aliteracije in asonance, npr. *Glil in Glal, Škrata Šket in Šot*; (2) neologizmov, npr. *kosovirja, bžraump*; (3) onomatopoetskih poimenovanj, npr. *Čofli, Jure Kvak Kvak*; (4) otroških in ljubkovalnih besed, npr. *mucek, smehec, zobek*; (5) pomanjševalnic, npr. *barčica, dubec, možiček*; (6) rim, npr. *Kužja Lužja, Pika Nika, Juri Muri*; (7) slabšalnic, npr. *Brkonja*

Čeljustnik; (8) slogovnih kombinacij, npr. *Malčkopalčki*, *Metuljček Cekinček*; (9) sopomenk, npr. *Naočnik in Očalnik*; (10) tvorjenk, npr. *Mebkošapek*, *Tacamuca*.

4 Tina Arnuš Pupis

Pisateljica in pesnica Tina Arnuš Pupis je po izobrazbi socialna pedagoginja, v slovenski literarni prostor pa je intenzivno vstopila leta 2017, ko je izšla zbirka živalskih zgodb *Za devetimi drevesi*. Nato so izšle še knjige *Božo in Vili* (2018), *Na gozdni južini* (2020), *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022) in *Čivkarije s kmetije* (2023). Navedena dela so predmet raziskovanja tega prispevka in jih natančneje predstavljamo v nadaljevanju. Ob teh pa je leta 2021 pisateljica izdala tudi izvirno palindromsko zasnovano slikanico, ki nosi naslov *Zebra v ogledalu* (ilustracije Marta Bartolj) in se torej bere z obeh strani. Leta 2023 je izšla tudi v ZDA in Nemčiji, nemško izdajo z naslovom *Das Spiegel-Zebra* je organizacija Stiftung Lesen, ki je aktivna na področju promocije branja, uvrstila med svoja knjižna priporočila. Leta 2022 je pri Celjski Mohorjevi družbi izšla tudi slikanica *Podganca Franca iz Podklanca* (ilustracije Evgenija Jarc Zaletel), leta 2024 pa pri Založbi Pivec knjiga *Modrosti mačjega vojvode* (ilustracije Iztok Sitar). Avtorica pesmi in prozo objavlja tudi v otroških revijah *Ciciban*, *Cicido*, *Galeb*. Prav tako piše za odrasle. S pesniškimi prispevki sodeluje na pesniškem portalu Pesem.si ter pri projektu Pesmomat.²

Kakor ocenjuje Sabina Burkeljca (2022),³ piše Tina Arnuš Pupis na nek način klasično, obenem pa sodobno in prepoznavno drugače. Kar jo loči od drugih pisav, se kaže skozi različne elemente; bralci zgodbe prepoznavamo »kot izvirne in zanimive, pritegnejo nas k vnovičnemu branju, zajemamo njihovo sporočilnost, posebno preprostost, toplino, humor, domislice in vragolije, predvsem pa medsebojne odnose, ki gradijo (ali pa podirajo) živalski svet«.

5 Obravnavana dela

V podrobnejši pregled in analizo je vključenih pet književnih del, v katerih je prepoznana domiselnost in jezikovna ustvarjalnost na leksikalni ravni.

² Vir: <https://www.miszalozba.com/avtorji/tina-arnus-pupis/> (15. 5. 2024).

³ Vir: <https://www.sodobnost.com/tina-arnus-pupis-nad-gozdom-se-nekaj-svetlika-recenzira-sabina-burkeljca/> (15. 5. 2024).

5.1 *Za devetimi drevesi* (2017), ilustrirala Tanja Komadina, Dob: Miš založba.

Zbirka pravljic *Za devetimi drevesi* je avtoričin prvenec, ki ga je Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu (Internationale Jugendbibliothek München) uvrstila v izbor najboljših mladinskih knjig sveta Bele vrane (White Ravens). V zbirki je zbranih deset pravljic z živalskimi junaki: *Srečko išče srečo*, *Zajec najde čas*, *Lesička se učí pisati*, *Jabolko spora*, *Ubogi jazbec*, *Gozdni projekt*, *Kako je mišek dobil ime*, *Medvedova usluga*, *O grešnem medvedu in sveti jazbin*, *Vsega je kriv polb*. Živalske pravljice se na duhovit način dotikajo različnih tematik, odpirajo vprašanja in nudijo osnovo za nadaljnje pogovore,⁴ npr. o medsebojnih odnosih ali pogovore o jeziku. Zgodbe so glede na priporočilo bralne značke⁵ primerne za branje otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju ter za samostojno branje v 1. triletju osnovne šole.

5.2 *Božo in Vili* (2018), ilustrirala Marta Bartolj, Dob: Miš založba.

Zbirka zajema sedem duhovitih pripovedi: *Božo in Vili*, *Vili žanje slavo*, *Čisto nenavaden dan*, *Božo in Vili iščeta dedka*, *Vilijev škeržat*, *Božo in Vili tretja orebe*, *In živeli so ...* Glavna junaka sta Božo in Vili. Božo, velikan, prebiva v veliki hiši, Vili, ki je manjše rasti, pa v majhni. Kljub razlikam spleteta srčno prijateljstvo, postaneta najboljša prijatelja, ki »se znata veseliti majhnih in velikih reči« (Arnuš Pupis 2018: 45) in se skupaj soočata z zabavnimi mislimi, sanjarijami in prigodami. Pisateljica je v zgodbe intertekstualno vpletla motive in junake klasičnih pravljic (*Rdeča kapica*, *Deklica z vžigalicami*, *Sneguljčica*, *Žabji kralj*, *Kraljična na zrnju graba*) ter jih bralcu predstavila v novi luči. Besedilo domišljeno raziskuje svet pravličnega in hudomušno predrugači njegove zakonitosti.⁶ Zgodbe so primerne za branje otrokom v predšolskem obdobju (3–6 let) ter za samostojno branje v 1. in 2. triletju osnovne šole.⁷

⁴ Vir: <https://www.miszalozba.com/knjige/za-devetimi-drevesi-trda/> (15. 5. 2024).

⁵ Vir: <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/za-devetimi-drevesi> (15. 5. 2024).

⁶ Vir: <https://www.miszalozba.com/knjige/bozo-in-vili-trda/> (16. 5. 2024).

⁷ Vir: <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/bozo-in-vili> (15. 5. 2024).

5.3 *Na gozdni južini* (2020), ilustrirala Tanja Komadina, Dob: Miš založba.

Zbirka, ki je bila leta 2021 nominirana za nagrado večernica in je prejela znak kakovosti zlata hruška, vsebuje deset kratkih zgodb: *Beseda za risa*, *Zakaj medved nima tablice*, *Gozdni predsednik*, *Veveričja smola*, *Medvedov talent*, *Jež postavi mejo*, *Nespečni volk*, *Divja progasta zver*, *Vrana išče skupni jezik*, *Malica na Južini*, ki se lahko berejo kot nadaljevanje zgodb iz zbirke *Za devetimi drevesi* (2017). Že znanim junakom, lisici, zajcu, sovi, medvedu, ježu, veverici, volku, jazbecu in polhu, se pridružijo novi, pripetijo se nove prigode in pustolovščine, besedila v nekaterih zgodbah pa so sodobno družbenokritična. Nesrečni ris išče in najde pravo besedo, živali izbirajo gozdnega predsednika, volka daje nespečnost, miren gozdni vsakdan pa zmoti prihod divje progaste zveri. Tudi v tej knjigi avtorica pokaže smisel za humor, vnaša v besedilo besedne igre, simpatične karakterje pa postavlja pred domiselne izzive, mestoma je razbrati tudi družbenokritični ton.⁸ Po priporočilu bralne značke je branje primerno za 1. triletje osnovne šole.⁹

5.4 *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022), ilustrirala Tanja Komadina, Dob: Miš založba.

Književno delo, ki je bilo leta 2023 nominirano za nagrado desetnica, je členjeno na sedem poglavij: *Kaj je tam zgoraj?*; *Zvita Li (ali lisička izve marsikaj, le tistega, kar jo strašansko zanima, ne)*; *Hitri Za (ali kaj muči zajčevega gosta)*; *Veliki Me (ali tisto neskončno nadležno vprašanje)*; *Pri lisički (ali resnica skažica)*; *Pri polhu (ali med smehom in solzami)*; *V pričakovanju pomladi (ali medvedovo razsvetljenje)*. Že poznane glavne junake iz pripovedi *Za devetimi drevesi* in *Na gozdni južini* nekega večera, ko se medved prvič zazre v nebo, preseneti nenavaden obisk, na tla se spusti skrivnostno zeleno plovilo in izstopijo živali z neobičajnimi imeni in utripajočimi rdečimi noski. Prihajajo z Gozdnega planeta in imajo skrivnostno misijo. Med branjem prepoznamo razlike med življenjem živali v gozdu in življenjem nenavadnih prišlekov, ob tem pa kritično misel o sodobnem načinu življenja. Literarno delo je primerno za branje v 1. in tudi še v 2. triletju osnovne šole.¹⁰

⁸ Vir: <https://www.miszalozba.com/knjige/na-gozdni-juzini-trda/> (15. 5. 2024).

⁹ Vir: <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/na-gozdni-juzini> (15. 5. 2024).

¹⁰ Vir: <https://www.bralnaznacka.si/assets/Uploads/ok-Arnus-Za-devetimi-drevesi+dodatek2.pdf> (15. 5. 2024).

5.5 *Čivkarije s kmetije* (2023), ilustrirala Kristina Krhin, Dob: Miš založba.

Zbirka *Čivkarije s kmetije* šteje 14 živalskih zgodb: *Kako se je vse skupaj začelo ...*, *Pujskov srečni konec*, *Kako je kokoška izgubila ime (in ga znova našla)*, *Ena po nemško (ali pujsek govori s čebelo)*, *Ena po francosko*, *Eko pišče*, *O skrivnostih*, *Pujsek spregovori bolgarsko*, *Kavboj Ferdo*, *Zrno resnice*, *Kako je bil kužek noseč*, *Imenitni obiski*, *Ena po italijansko (ali pujskov umetniški navdih)*, *Na nevihten dan*. V delu spoznamo Jožeta prismodo, ki »je prismodil vse, kar se je prismoditi dalo« (Arnuš Pupis 2023: 7), bil je namreč zasanjan možakar, in Lili nerodo, ki je v svoji razposajenosti in frfotavosti polomila vse predmete v bližini, včasih pa se je tudi sama znašla na tleh. Jožeta in Lili združi veselje do peke vaniljevih piškotov, kar preraste v skupno ljubezen. Ko posvojita siroti Janka in Stanka, se jim pridružijo še muca Rozi, psiček Zlatko, pujsek Vinko, kravica Betka, konj Ferdo, kokoška Cvetka in goska Greta in vsi veselo prebivajo na kmetiji. Živalski družini družbo dela tudi vrabček Silvester, poliglot, ki rad pokuka v slovar, a stvari kdaj razume po svoje. Knjiga izpostavi temo znanja tujih jezikov, posebnosti različnih kultur, medsebojnega komuniciranja in prijaznega sobivanja¹¹ in je namenjena šolskim otrokom na razredni stopnji.

6 Leksikalna kreativnost v obravnavanih književnih delih

6.1 Priložnostnice ali okazionalizmi

Priložnostnico ali okazionalizem dojemamo kot besedo, ki je nastala priložnostno in je največkrat motivirana iz ekspresivnih spodbud. Ravno zaradi stilistične in estetske vloge priložnostnice pogosto srečamo tudi v umetnostnih besedilih za otroke. Odražajo namreč avtorjevo izvirnost in jezikovno spretnost, s katero spodbujajo naslovnika k interpretaciji (Stramljič Breznik 2010: 142), njihova temeljna vloga pa je obogatitev konkretnega literarnega besedila (Poix 2018). Z vidika tvorjenosti razmejujemo (1) priložnostne novotvorjenke, ki zaznamovanost realizirajo z neobičajno kombinatoriko morfemskih sestavin, a so zaradi uresničevanja besedotvorne sistemskosti potencialna sestavina slovarja, četudi to ni njihov namen; in (2) priložnostne novotvorjenke, ki hote in namenoma kršijo besedotvorne zakonitosti, zaradi nesistemskosti pa ostajajo brez možnosti uslovarjenja (Voršič 2021: 205). Oboje zasledimo tudi v književnih besedilih Tine Arnuš Pupis. Primer

¹¹ Vir: <https://www.miszalozba.com/knjige/civkarije-s-kmetije-trda/> (15. 5. 2024).

sistemske novotvorjenke je npr. samostalniška izpeljanka *čivkarije* v naslovu *Čivkarije s kmetije* (2017). V *Na gozdni južini* (2022) je posrečeno uporabljena beseda *južina* s pomenljivim dvojnim pomenom: najprej jo prepoznamo kot narečni izraz za malico ali kosilo, kakor jo razume tudi sova, ki gozdne znanke povabi na južino okoli poldne, živali pa se sprašujejo, kje neki je *Južina* – presodijo, da je to *tam, kjer je jug* gozda. Takšno razumevanje potrjuje tudi zapis besede z veliko začetnico v naslovu *Malica na Južini* (Arnuš Pupis 2022: 68–74). Tvorjenka iz predložne zveze *poobedeke* je motivirajoča za retrogradno novotvorjenko *obedeke* – kot si razlagajo živali, ki na sliki *Kofetarica* iščejo kozo, če je kava *poobedeke*, bi lahko bila koza *obedeke* (Arnuš Pupis 2023: 70). Sicer pa med novimi sistemskimi tvorjenkami v različnih književnih delih najdemo več sestavljenk, npr. samostalniško *nedobrodošlica*, pridevniško *nadfantastičen* in glagolske sestavljenke, motivirane iz medmetov, npr. *odbrundati*, *pričivkati*, *pribrundati*, *zabehljati*.

Med nesistemskimi novotvorjenkami so zanimive okrnjenke v izvirnih živalskih imenih v delu *Nad gozdom se nekaj svetlika* (2022): *Hitri Za* (← *zajec*), *Veliki Me* (← *medved*), *Učena So* (← *sova*), *Zvita Li* (← *lisica*), ki ima tudi sestri, to sta *Zvita Si* (← *lisica*) in *Zvita Ca* (← *lisica*). Na tem mestu lahko omenimo še okrajšavo *MED*. – ker medvedi potrebujejo zimski spanec, še preden usvojijo zapis črke v, je medved v zgodbi *Zakaj medved nima tablice* (Arnuš Pupis 2020: 14–20) na tablico za svoj dom zapisal kar okrajšavo *MED*. (← *medved*), kar pa so seveda gozdne živali narobe razumele, saj je želel jazbec pri njem kupiti med, ko je k napisu dodal še *dr.*, pa je zajec pri njem poiskal zdravniško pomoč. Primer premetanke (anagrama) zasledimo v zbirki *Za devetimi drevesi*, in sicer v zgodbi z naslovom *Kako je mišek dobil ime* (Arnuš Pupis 2017: 61–69). V luknjici sredi gozda je živel mišek, ki je ostal brez staršev. Ko je moral v šolo, je ugotovil, da pravzaprav nima imena, na kartonček je zapisal preprosto mišek. Ker je bil edini brez imena, ga je to zelo potrla, do te mere, da je listek v obupu razcefral. Ko je koščke znova zlepil, pa se je pred njim pojavilo simpatično ime – *Šimek* (← *mišek*). Primer prekrivanke je *svetovalnica* (← *sova* + *svetovalnica*), tj. svetovalnica, ki jo je odprla sova, da bi svetovala živalskim prijateljem v zbirki *Za devetimi drevesi* (2017). Tovrstno besedno igrivost lahko prepoznamo tudi v imenu ansambla *Trio kosmatih*, ki je bržkone nastalo po analogiji s frazemom *tristo kosmatih* (*trio* ← *tri(st)o*). Tako so se v zgodbi *Medvedov talent* (Arnuš Pupis 2020: 38–44) nekoliko kljubovalno, a izvorno poimenovali medved, lisica in volk. Jezikovna izvornost pride do izraza tudi v zgodbi *Vrana išče skupni jezik* (Arnuš Pupis 2020: 63–67), primer prekrivanke je *KRA-ta-stro-fa* (← *kra* + *katastrofa*), v njej pa je grafično z

velikimi tiskanimi črkami izpostavljena onomatopeja *kra*, ki ponazarja oglašanje vrane. Na ta način se novotvorjenka umešča h grafoderivatom, tj. novotvorjenkam, ki novo pomenskost pridobivajo s pomočjo grafičnih sestavin (Stramljič Breznik in Voršič 2009). Primera s tipografsko izpostavitvijo sta še *KRA-dljivec* in *KRA-sno*, sicer pa je najti tudi grafoderivate, ki s ponavljanjem glasovnih oz. črkovnih sestavin poudarjajo zven besede oz. njen izgovor, npr. *trrraparije* – slovarski pomen je aktualiziran z onomatopejsko ponazoritvijo volkovega renčanja; primera sta še *strrrrašno*, ki poudarja lisičkino strašno veliko zanimanje za luknjo, in *tooolikooo*, ki poudarja veliko količino zanimivosti v gozdu. V primeru *lis-lis-zeh-lis-jak* se s ponavljanjem, rabo vezaja in vrivanjem medmeta, ki posnema zehanje, asociira volkova utrujenost, ki je posledica nespečnosti, ravno takrat, ko želi lisjaku dokazati, da zmore prebedeti še eno noč in postaviti rekord. Opazimo, da (tudi npr. v *KRA-dljivec* in *KRA-sno*) je onomatopejski del besede lahko izpostavljen tudi z vezajem – tudi ločila lahko izpostavljajo grafično aktualizacijo pomena. Raba oklepaja v tvorjenkah (*(ne)znanke*, (*(ne)znanci*) omogoča dvojno, celo matematično razumevanje pomena: učeno sovo je zanimalo, »ali je dolžina njenih krempljev v premem sorazmerju s številom ulovljenih voluharic, kakšno zvezo ima pri tem čuk in katere (*(ne)znanke* in (*(ne)znanci*) vplivajo na rešitev enačbe« (Arnuš Pupis 2022: 23).

6.2 Manjšalnice

V leposlovju imajo pogosto stilno vlogo tudi manjšalnice. Te so v umetnostnih besedilih največkrat uporabljene kot ekspresivno izrazno sredstvo (Čeh Steger 2015: 430). V mladinski književnosti imajo manjšalnice več funkcij, ki so odvisne predvsem od glavnega literarnega lika, delno pa so povezane s književnimi vrstami in posledično s starostjo bralca, ki mu je delo namenjeno (Zemljak Jontes in Haramija 2015: 624–626). V zgodbah Tine Arnuš Pupis, kjer kot glavni literarni liki nastopajo pretežno živali, zasledimo številne manjšalnice, ki imajo praviloma pomen manjšalno-ljubkovalno, npr. *bedrce*, *brčice*, *culica*, *četica*, *čredica*, *črvčki*, *domek*, *drobtinica*, *družinica*, *gobček*, *gredica*, *hišica*, *hlevček*, *iskerica*, *jedrce*, *kapica*, *kapljica*, *kartonček*, *kepica*, *kokoška*, *košarica*, *košček*, *kožušček*, *kravica*, *krempljci*, *krmežljanček*, *krpica*, *lisička*, *listek*, *lonček*, *luknjica*, *lupinica*, *mačica*, *mišek*, *mošnjček*, *murenček*, *mušica*, *nožice*, *oblački*, *ogledalce*, *očesa*, *ovčice*, *paketek*, *peresca*, *piskerček*, *piščanček*, *polovička*, *posodica*, *psiček*, *pujsek*, *sporočilce*, *steklenička*, *šapica*, *škatlica*, *tačka*, *torbica*, *trebušček*, *vejica*, *vedrce*, *vetrič*, *veverička*, *votlnica*, *vrabček*, *zabojček*, *zajček*, *zajčica*, *želodček*, *ženička*; le redko pa izražajo čustveni pomen slabšalnomanjšalno, npr. *bukvice* (»Pri priči se poberi s svojimi bukvicami!« (Arnuš Pupis

2020: 53)), *popevčice* (»Že prav, kar čivkajte te vaše zastarele popevčice, jaz sem tako ali tako za kaj bolj modernega / .../« (Arnuš Pupis 2020: 41)).

6.3 Medmeti

Medmeti (ali interjekcije) so besedna vrsta z nestavčnočlensko vlogo, so modificirani izraz stavčne povedi (Vidovič Muha 2021: 30–32), obenem pa besedna vrsta, ki najbolj očitno posreduje občutja. Kot temeljno izrazilo čustev (Stramljič Breznik 2014: 46) so prisotni tudi v leposlovju. V obravnavanih književnih delih zasledimo pisano paleto zlasti razpoloženjskih, npr. *ah, aha, av, bognedaj, ejej, fej, ha, hja, hm, hmmm, hmpf, jah, jej, jejej, joj, jojmene, ježešna, i, kehm, krucifiks, mhm, nak, o, ob, obobo, ojej, ojejej, pha, pfff, pišuka, šment*, in posnemovalnih medmetov, npr. *AAA-čih, beee-beee, bumf, cop cop cop, flop, hebe, he beb, hrske, keb keb, kreb, kuku, reske, šljak, ššš, švist švist*. Izviren primer predstavlja medmet *ihabhaha*, ki hkrati ponazarja oglašanje in smeh konja Ferda:

In Bine je ponosno začivkal: »Eko pišče sem, da veš!
»Ihahaha!« je zarezgetal Ferdo. »Seveda, takšne imajo ljudje najraje!
»Kaj res?« so se Binetu zasvetile oči.
»O, ja, na krožniku! Ihabhaha,« se je nasmejal konj in veselo odkopitljal.
(Arnuš Pupis 2023: 34)

V manjši meri se pojavljajo velelni medmeti, v glavnem zvalnice in pozdravi, npr. *alo, bog daj, hej, boj*.

Posebnost leposlovnih besedil so pogosto tudi na novo tvorjene onomatopejske oz. posnemovalne glagolske in izglagolske tvorjenke (Žele 2014: 565). V obravnavanih delih so prisotne tako že uslovarjene izmedmetne tvorjenke, npr. *bevskatati, brundati, cmokati, pocmokati, čivkati, čofniti, hibitati se, mijavkati, prifrifotati, pripeketati, zaggrati, zakokodakati, zamukati, zarezetati*, kot še neuslovarjene tvorjenke, ki so v glavnem glagolske sestavljenke in smo jih že navajali med novotvorjenkami.

6.4 Paronimi in lažni prijatelji

Tina Arnuš Pupis se domiselno jezikovno poigrava tudi na osnovi blizuzvočnosti oz. izrazne podobnosti ali paronimije. O slednji Ada Vidovič Muha (2021: 199–200) piše, da gre za dogajanje na izrazni ravni, ki pa nujno vpliva na spremembo pomena

– z minimalno spremembo glasovnega (črkovnega) sestava leksema, načeloma z zamenjavo fonema, prihaja do bistvenih pomenskih sprememb, bodisi zaradi nepoznavanja ali približnega poznavanja pomena bodisi zaradi vnašanja konotativnosti v besedilo. Tovrstno igro besed zasledimo v zgodbi *Lesička se nauči pisati* (Arnuš Pupis 2017: 28–36), kjer spoznamo lisičko, ki jo je zanimalo vse, le pisanje in branje ne, zato je besede malomarno zapisovala po svoje. »Šola je postala šala in kuža je postal luža in koš je postal kos in tako dalje.« (Arnuš Pupis 2017: 28) Ko nekega dne lisička pade v luknjo, ji tako živali *pomahajo* namesto *pomagajo*, saj je na listek namesto »POMAGAJTE« napisala »POMAHAJTE«.

Še posebej zanimivo je poigravanje z besedami, ki imajo v različnih jezikih podobno (zlasti glasovno) obliko, a se na pomenski ravni povsem razlikujejo. V tem smislu govorimo o t. i. *lažnih prijateljih* (Nikolovski 2018). Najintenzivneje se tovrstno jezikovno poigravanje pojavlja v zbirki *Čivkarije s kmetije* (2023).

V poglavju *Ena po nemško (ali pujske govori s čebelo)* se poliglot vrabček pohvali, da je pobrskal po slovensko-nemškem slovarju. Pujska je vprašal, ali morda ve, kako se reče medu v nemščini. Ker pujske ni vedel, mu je vrabček pojasnil, da v nemščini medu rečejo »cvišen«. »Vrabček je namreč v slovarju brskal za pomenom besede *méd* (ali *vmes*) in naletel na prevod Zwischen [cvišen], kar pa seveda nima nič opraviti s sladkim medom.« (Arnuš Pupis 2023: 23) In ker se na med v vseh jezikih gotovo dobro spoznajo čebele, je pujske eno vprašal: »Pa bo dovolj prabu, saj veste ... *kbm* ... za *cvišen*?« (Arnuš Pupis 2023: 24) Čebela je vprašala: »Za *méd kaj*?« Pujske pa je poudaril, da je mislil za *méd* in vprašal v nemščini. Čebela je nato razumela pujskovo zмотo. »"Aaa, za *honig*! O, bo, bo, letoš je dobra letina," je veselo odvrnila.« (Arnuš Pupis 2023: 24)

V zgodbi *Ena po francosko* se je vrabček spominjal druženja s Francozi, ki so se navduševali nad plesnivim sirom, in njihovih vzklikov »*Žival de vivre!*« (Arnuš Pupis 2023: 28). Pravzaprav so vzklikali »"Joie de vivre!" [*žua de vivre*], kar pomeni veselje do življenja, uživanje v življenju.« (Arnuš Pupis 2023: 28)

Tudi v zgodbi *Kavboj Ferdo* se vrabček in pujske pogovarjata o jezikih. Ugotavljata namreč, da je konj Ferdo, ki se druži s kravico Betko, pravi *kravji fant*, temu pa bi v Ameriki rekli *kavboj*. Tako je seveda znal povedati vrabček, pujske pa ni imel slovarja, da bi preveril. V nadaljevanju beremo pojasnilo, da se vrabček ni čisto zmotil. Če bi pujske imel angleško-slovenski slovar, bi namreč ugotovil, da angleška beseda *cow* [kau] pomeni *krava* in *boy* [boj] v angleščini pomeni *fant*. (Arnuš Pupis 2023: 49)

V zgodbi *Kako je bil kužek noseč* (Arnuš Pupis 2023: 56–59) zmedo povzroči vrabčkov napačen prevod besede *truden* 'utrujen' v hrvaščino, prevede jo namreč v *trudan* 'noseč'. Tako kužek Zlatko tujemu psičku Dodžiju, ki bevška okoli njega, odgovarja, naj ga pusti pri miru, ker je *trudan*. Zlatko seveda ni bil noseč, pa tudi tujemu psičku ni bilo ime Dodži, saj *dodžij* [*dodi*] v hrvaščini pomeni 'pridi', psiček je Zlatka le vabil k igri.

Manjši jezikovni nesporazum se pojavi tudi v zgodbi *Imenitni obiski* (Arnuš Pupis 2023: 60–64), ko Janko in Stanko sošolki Zali predstavita konja Ferda. Zali se zdi Ferdo *kul*, vrabček pa mu pojasni, da se ji zdi *bladen* (angl. cool), saj ne pozna slengovskega izraza s pomenom 'ki privlači, vzbuja dober vtis in povzroča odobravanje ljudi' (SSKJ 2).

Večji nesporazum povzroči vrabček Silvester, ko si živali ogledujejo umetniško sliko *Kofetarica*. Na njej iščejo *belo kožo*, saj je vrabček nekega dne v galeriji slišal italijanske turiste vzklíkati »*che bella cosa*« [ke bela koza] 'kakšna čudovita reč'. Ko koze ne najdejo, vrabček pomisli, da bi bilo lažje najti *kobilico*, ki jo je otrokom omenjala učiteljica. Pravzaprav pa je omenjala slikarko Ivano *Kobilca*.

6.5 Ekspresivna, časovna, stilno-zvrstna zaznamovanost leksike

V analiziranih literarnih delih se pojavljajo različni tipi zaznamovanosti, še zlasti a) ekspresivno zaznamovano besedje, npr. ekspr. *capljati*, *deključ*, *direndaj*, *čenča*, *mačkon*, *odhlačati*, *prelisičiti*, *prešiniti*, *sanjarije*, *smukati se*, *ubožec*, *ubožica*, *zvitorepka*, *kelatiti se*, *kolosalen*, *obelodaniti*, *zarobantiti*; evfem. *nepriprav*, *zmikavtski*; slabš. *maškara*, *svojat*; b) časovno zaznamovano besedje, npr. star. *poduk*, *pobarati*, *ran*, *precej*; c) zvrstno zaznamovano besedje, npr. knjiž. *bizaren*, *eliminirati*, *nesrečnik*, *tegoba*, *zanetiti*, *zlikovec*; pog. *fleten*, *maža*, *moment*, *cincavost*, nižj. pog. *arnija*, *fer*, *becen*, *krucifiks*, *žamba*, publ. *živelj* ... Stilno-zvrstna zaznamovanost pride do izraza še zlasti v prvi zgodbi zbirke *Na gozdni južini* (Arnuš Pupis 2020) *Beseda za risa*. Prešerno razpoloženi zajec nekega dne v grmu najde nesrečnega risa, ki si želi najti koga, da bi mu namenil kakšno prijazno besedo. Ker se zajec na rise ne spozna prav dobro, se mu ne sanja, katera beseda bi bila dovolj prijazna. Za pomoč zaprosi sovo, ki pozove rise z vseh strani gozda, da pomagajo pri iskanju prave besede. Ris s severovzhodnega dela gozda se sprašuje: »*Čuj, pa ka ste te totemu pubecu naredli, da je celi gotof?*« (Arnuš Pupis 2020: 10) Mladi ris z osrednjega dela gozda v slengu odgovarja takole: »*Stari, dej, ti ne štekaš, a ne vid'š, da*

mu mori ta scena/?/« (Arnuš Pupis 2020: 10). Prvi ogorčeno odgovarja: »Čuj, nea ti men govori, ka jaz štekam, vredi?« (Arnuš Pupis 2020: 10), nato pa se oglasi spet drugi: »Dej, model, ne tež!« (Arnuš Pupis 2020: 10). Naposled se oglasi risa z jugozahodnega dela gozda in v primorskem narečju umiri nastalo situacijo: »Ma, hlejta, kej sta zej n'rdla buobmu puobču!« (Arnuš Pupis 2020: 10)

6.6 Frazemi in frazeološke prenovitve

Frazeološke enote, v katerih so izrazito poudarjene konotativne pomenske sestavine, so kot stilistično sredstvo v umetnostnem besedilu opazne bodisi s svojo pogostnostjo bodisi z načinom vključenosti v besedilo (Kržišnik 1990: 399; Kržišnik 2018: 11). V obravnavanem opusu Tine Arnuš Pupis je raba frazemov izrazito bogata, zaradi prostorske omejitve pa naštevamo le nekaj primerov: *mačji kašelj* (»In nikakor me ne motite, biti vodja takšnega projekta ni ravno mačji kašelj!« (Arnuš Pupis 2017: 58)); *leskova mast* (»Zajca je namreč pošteno podmazal z leskovo mastjo, da je ta tekel kot še nikoli /.../« (Arnuš Pupis 2020: 17–19)); *tristo kosmatih* (»Zajec, tristo kosmatih, kaj je pa tebe doletelo?« (Arnuš Pupis 2017: 74)); *rdeč kot kuhan rak* (»Tedaj postane rdeč kot kuhan rak in iz njegovih oči švigajo majcene strele /.../« (Arnuš Pupis 2018: 10)); *pustiti koga na cedilu* (»Lisička je hotela nekaj zavpiti, pa jo je prehlajen glas pustil na cedilu.« (Arnuš Pupis 2017: 32)); *stisniti zobe* (»Stisnil je zobe in se vdal v usodo.« (Arnuš Pupis 2017: 72)); *potegniti/vleči koga za nos* (»Pretaknila je vsako luknjo, prevohala vsa mravljišča, marsikoga je potegnila za nos /.../« (Arnuš Pupis 2017: 80)); *Imela je namreč občutek, da jo zajec že ves čas vleče za nos.*« (Arnuš Pupis 2017: 34)); *teči, kolikor noge nesejo koga* (»Sovi se niti posloviti ni uspelo, ko je že pograbil torbico in oddrobil domov, kolikor so ga nesle noge.« (Arnuš Pupis 2017: 65)); *pustiti se komu speljati na led/speljati koga na led* (»Želel si je samo to, da bi lahko v miru spal na toplem in subem, potem ga pa en navaden zajec takole spelje na led.« (Arnuš Pupis 2017: 78)); *norce briti iz koga* (»Ožrl se je na vse strani, da bi preveril, kdo takole brije norca iz njega /.../« (Arnuš Pupis 2017: 81)); *priiti komu na ušesa* (»Novice o tigrovem odličnem medu so prišle na ubo tudi medvedu.« (Arnuš Pupis 2020: 62)); *stopiti v korak s časom* (»Pa se je nekega dne neki kosmatinec /.../ zadržno odločil, da stopi v korak s časom /.../« (Arnuš Pupis 2020: 15)); *vreči koga čez prag* (»Pa zdaj, naj ga vržem čez prag?« (Arnuš Pupis 2020: 35)); *iti k vragu* (»/.../ in tudi otroci so bili čedalje bolj nevzgojeni in sploh je bilo videti, kot da gre vse k vragu.« (Arnuš Pupis 2020: 35–36)); *trda prede komul/čemu* (»Trda nam prede v naši deželi.« (Arnuš Pupis 2020: 56)); *med in mleko se cedita kje* (»Sem slišal, da se tu še vedno cedita med in ...« (Arnuš Pupis 2020: 57)); *beliti si glavo s čim* (»In medtem ko so si belili glave, kako naj ravnajo s strašno progasto zverjo, jo je ta že pobrisala iz brloga in izginila.«

(Arnuš Pupis 2020: 61)); najti svoj prostor pod soncem (»Tiger pa je medtem našel svoj prostor pod soncem v nekem drugem gozdu / .../« (Arnuš Pupis 2020: 62)); najti skupni jezik (»Zato jo je mahnila kar v gozd, / .../, prepričana, da bo z gozdnimi prebivalci kaj hitro našla skupni jezik.« (Arnuš Pupis 2020: 63)); sedeti kot kup nesreče (»Le nekaj korakov stran so pod visokim brastom uzrli jazbeca, ki je sedel kot kup nesreče.« (Arnuš Pupis 2017: 9)); brez dlake na jeziku (»Bila je namreč ženička tiste vrste, ki strabotno rada pove, brez dlake na jeziku, če se ji kaj ne zdi prav.« (Arnuš Pupis 2018: 28)); za vsako figo (»In za vsako figo komplicira, še najmanjše zrno graha jo zmoti!« (Arnuš Pupis 2018: 24)); v velikem loku (»In ker to marsikomu ni najbolj po godu, so / .../ jo proglasili za čarovnico in se je v velikem loku izogibali.« (Arnuš Pupis 2018: 28)); kakor je dolg in širok (»/ .../ zamotovilil je po zraku in se zvrnil v sneg, kolikor je bil dolg in širok.« (Arnuš Pupis 2017: 78)).

Jezikovne inovacije so mogoče pri enotah vseh pomenonosnih ravnin od morfemov do besedil, a so najpogosteje uresničene in najbolj običajne prenovitve frazeoloških enot, razlog za to pa tiči poleg ustaljenosti v njihovi večsestavinskosti, ki (v primerjavi z besedo) ponuja več možnosti za izrabo semantične potence (Kržišnik 2006: 265–266). Zavedeno potrjujejo tudi številni primeri frazeoloških prenovitev v analiziranih literarnih besedilih, npr. Za devetimi drevesi (2017); za devetimi gozdovi (»Nekje daleč, za devetimi gozdovi druga poleg druge stojita velika hiša in majhna hišica.« (Arnuš Pupis 2018: 7)); častna medvedova (»Potrdil ji je to s častno medvedovo in ji ponudil šapo.« (Arnuš Pupis 2020: 24)); postaviti se na lastne tace (»Ko se je zajec postavil na lastne tace in odskakal od doma / .../« (Arnuš Pupis 2017: 21)); vleči koga za kljun (»Ves kaj, se mi zdi, da me vlečeš za kljun!« (Arnuš Pupis 2023: 51)); gledati komu pod krempljice (»/ .../ pod krempljice mi pa že ne boš gledala!« (Arnuš Pupis 2020: 33)); ne (moči) verjeti svojim kosmatim ušesom (»Presenečena mama lisica ni mogla verjeti svojim kosmatim ušesom.« (Arnuš Pupis 2017: 35)); kar nesejo tace koga (»Ucrl jo je v gozd, kar so ga nesele tace.« (Arnuš Pupis 2017: 74)); izkusiti kaj na lastnem kožuhu (»Tako se je lahko tudi zajec na lastnem kožuhu prepričal o njeni uporabnosti.« (Arnuš Pupis 2020: 12)); za vse na svetu (»Lisička je bila zraven pravzaprav samo zato, ker za vse na svetu ni želela zamuditi takšne zabave.« (Arnuš Pupis 2017: 76)).

Jezikovno domiselnost pa lahko v analiziranih delih srečujemo tudi v smislu poigravanja s prenesenim in dobesednim pomenom. Npr. v zgodbi Jabolko spora (Arnuš Pupis 2017: 37–44) se medved in veverica spreta o tem, čigavo je jabolko, ki sta ga našla. Za pomoč pri presoji, čigavo jabolko pravzaprav je, sta nazadnje prosila sovo, ki je, ker je opazila neznatno luknjico, presodila, da sta naletela na čisto pravo jabolko spora, po njeni razlagi jabolko, ki »se je vanj naselil kanček zla, mala hudobija, ki

neti prepir vsenaokoli in med seboj spre še tako dobre prijateljec (Arnuš Pupis 2017: 42). V zgodbi *Medvedova usluga* (Arnuš Pupis 2017: 69–79) se medved odloči postati boljši in zajčka dobronamerno povabi nabirat med, ki bi si ga razdelila, zajca pošlje v panj in čebele ga napadejo – to je bila resnično medvedja usluga, ki je zajčku bolj škodila kot koristila. V zgodbi *Veveričja smola* (Arnuš Pupis 2020: 29–37) gre veverici prav vse narobe, ker se je na koncu repa zares drži smola, v *Kavboj Ferdo* (Arnuš Pupis 2023: 45–49) pa Ferdo pihne k Betkinim prsim, ker ji piha na dušo, potem ko sta se sprla, ker se kravica pusti že vse življenje molsti, Ferdo pa jahati. Podobno preigravanje dobesednega in prenesenega pomena zasledimo npr. še v zgodbah *Božo in Vili tretja orehe*, *Jež postavi mejo*, *Vrana išče skupni jezik*, *Zrno resnice*.

7 Zaključek

Obravnavana književna dela Tine Arnuš Pupis razkrivajo različne tipe izvirnosti in igrivosti na leksikalni ravni. Med besedotvornimi inovacijami so opazne sistemske, npr. *čvkarija*, *nedobrodošlica*, *nadfantastičen*, *odbrundati*, in nesistemske novotvorjenke, med njimi okrnjenke, npr. *(Zvita) Li*, premetanke, npr. *mišek : Šimek*, in prekrivanke, npr. *sovetovalnica* ← *sova* + *svetovalnica*, tudi takšne, ki z rabo grafično izpostavljenih onomatopej aktualizirajo pomen besede, npr. *KRA-dljivec*. Mestoma zasledimo tudi besede, ki s pomočjo ponavljanja glasovnih oz. črkovnih sestavin poudarjajo zven besede oz. njen izgovor, npr. *trrraparije*. V paronimih, npr. *šola* – *šala*, gre za igro besed, ki so po zvenu in zapisu podobne, semantično pa različne – ker jih lisička malomarno zapisuje, ji živali ne *pomagajo*, ampak ji veselo *pomahajo*. Posebej zanimivo je poigravanje z besedami, ki imajo v različnih jezikih podobno (glasovno) obliko, a se na pomenski ravni povsem razlikujejo. Tako npr. živali na sliki Kofetarica iščejo *belo kožo*, saj je poliglot vrabček nekoč v neki galeriji slišal italijanske turiste vzklikati »*che bella cosa*« [ke bela koza] 'kakšna čudovita reč'. Zgodbe na leksikalni ravni popestri tudi raba zvrstno zaznamovanih besed, npr. publ. *živelj*, knjiž. *eliminirati*, nar. *južina*. Izrazito živahna je raba frazemov, npr. *jabolko spora*, *mačji kašelj*, *bled kot žid*, *rdeč kot kuban rak*, *kubati mulo*, *stisniti žobe*, *pod milim nebom*, in frazeoloških prenovitev, npr. *častna medvedova*, *postaviti se na lastne tace*, *vleči koga za kljun*; hudomušna pa je igra s prenesenimi pomeni, ki se (lahko) razumejo dobesedno – veverici gre vse narobe, ker se je na koncu repa drži smola.

Z duhovitim in domiselnim leksikalnim poigravanjem v svojih zbirkah zgodb pisateljica Tina Arnuš Pupis mlademu bralcu prikaže silno pestrost, vitalno moč in igrivost slovenskega jezika. Na ta način bogati otrokovo bralno izkušnjo, njegov besedni zaklad in njegovo lastno ustvarjalnost.

Zahvala

Članek je nastal v okviru CRP Bralni vzori, št. V5-2361, ki ga vodi dr. Dragica Haramija in je sofinanciran s strani ARIS, MK in MIZ iz proračuna RS.

Viri

- Tina ARNUŠ PUPIS, 2017: *Za devetimi drevesi*. Dob pri Domžalah: Miš založba. (Zbirka Miškolinke).
Tina ARNUŠ PUPIS, 2018: *Božjo in Vili*. Dob pri Domžalah: Miš založba. (Zbirka Miškolinke).
Tina ARNUŠ PUPIS, 2020: *Na gozdni južini*. Dob pri Domžalah: Miš založba. (Zbirka Miškolinke).
Tina ARNUŠ PUPIS, 2022: *Nad gozdom se nekaj svetlika*. Dob pri Domžalah: Miš založba. (Zbirka Miškolinke).
Tina ARNUŠ PUPIS, 2023: *Čivkarije s kmetije*. Dob pri Domžalah: Miš založba. (Zbirka Miškolinke).

Literatura

- Milena Mileva BLAŽIČ, 2013: Jezik v sodobni slovenski mladinski književnosti 1980–2010. Ur. Andreja Žele. *Družbena funkcionalnost jezika (vidiki, merila, opredelitve)*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 71–76. Dostop 24. 5. 2024 na <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/32-Blazic.pdf>.
- Jozica ČEH STEGER, 2015: Manjšalnice kot prvina Cankarjevega jezikovnega stila. Ur. Irena Stramljič Breznik. *Manjšalnice v slovanskih jezikih: oblika in vloga*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta. 429–438.
- Dragica HARAMIJA, 2015: *Vloga živali v mladinski književnosti*. Murska Sobota: Franc-Franc. (Knjižna zbirka Misel o slovenski besedi).
- Dragica HARAMIJA, 2017: Književnost v predšolskem obdobju. Ur. Dragica Haramija. *V objemu besed*. Univerza v Mariboru: Univerzitetna založba, Pedagoška fakulteta. 23–29. Dostop 1. 6. 2024 na <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/268>.
- Marjana KOBÉ, 1987: *Pogledi na mladinsko književnost*. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Zbirka Otrok in knjiga).
- Metka KORDIGEL, 1991: Bralni razvoj, vrste branja in tipologija bralcev. *Otrok in knjiga* 18/31, 5–21. Dostop 20. 6. 2024 na <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-6XBUCLUD/2f3fc372-e8ad-48aa-8045-cba926f06e93/PDF>.
- Metka KORDIGEL, 1997: Književna vzgoja v vrtcu ali česa naj se o književnosti naučijo otroci v otroškem vrtcu. *Jezik in slovstvo* XXXXII/4–5. 147–158. Dostop 20. 6. 2024 na <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-FQ8018ID/4ef0ff8e-33bb-4b89-9775-79aee21177ce/PDF>.
- Janko KOŠ, 2001: *Literarna teorija*. Ljubljana: DZS.
- Erika KRŽIŠNIK, 1990: Tipologija frazeoloških prenovitev v Cankarjevih prozih besedilih. *Slavistična revija* 38/4, 399 – 420. Dostop 28. 5. 2024 na <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-Z0Y043UE/588fa41d-ec9c-47b0-857e-39fd8cee2986/PDF>.
- Erika KRŽIŠNIK, 2006: Izraba semantične potence frazemov. Ur. Ada Vidovič Muha. *Slovensko jezikoslovje danes*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 259–279. Dostop 24. 5. 2024 na

- <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-OI80BALA/c5a9b939-a2e7-4d1c-8907-e1547f4d647e/PDF>.
- Erika KRŽIŠNIK, 2018: Vinjete in Podobe iz sanj – mejnika v stilistični izrabi frazeologije. Ur. Mojca Smolej. *1918 v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*, 54. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 2.–13. 7. 2018. 11–19. Dostop 24. 5. 2024 na https://centerslo.si/wp-content/uploads/2018/05/54-SSJLK_Krz%CC%8Cis%CC%8Cnik.pdf.
- Gjoko NIKOLOVSKI, 2018: Si moj pravi ali lažni prijatelj. Ur. Natalija Ulčnik. *Slovenščina na dlani 1*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze. 13–20. Dostop 24. 5. 2024 na <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/341>.
- Cécile POIX, 2018: Neology in children's literature: A typology of occasionalisms. *Lexis. Journal in English Lexicology* 12, 1–23. Dostop 24. 5. 2024 na <https://journals.openedition.org/lexis/2111>.
- Igor SAKSIDA, 1994: *Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko*. Maribor: Obzorja. *SSKJ 2 = Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja. Dostop 20. 6. 2024 na www.fran.si.
- Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2010: *Tvorjenke slovenskega jezika med slovarjem in besedilom*. Maribor: Filozofska fakulteta, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 71).
- Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2014: *Medmeti v slovenskem jeziku*. Maribor: Založba Pivec.
- Irena STRAMLJIČ BREZNIK, Ines VORŠIČ, 2009: *Grafoderivati v tiskanih oglasih. Teorija in praksa* 46/6, 826–838. Dostopno 1. 6. 2024 na <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-BX59Z3RH>.
- Ada VIDOVIČ MUHA, 2021: *Slovensko leksikalno pomenoslovje* [Elektronski vir]. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. Dostopno 9. 6. 2024 na <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-QSVADS5P>.
- Ines VORŠIČ, 2021: Priložnostnice v procesu učenja slovenščine za otroke in učence, ki jim je slovenščina drugi ali tuji jezik. Ur. Dragica Haramija, Simona Pulko. *Pogledi na slovenščino kot neprvi jezik v zgodnjem izobraževanju*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba: Pedagoška fakulteta. 195–220. Dostop 22. 5. 2024 na <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/583>.
- Melita ZEMLJAK JONTES, Dragica HARAMIJA, 2015: Samostalniške manjšalnice v izbranih slovenskih mladinskih literarnih delih. Ur. Irena Stramljič Breznik. *Manjšalnice v slovanskih jezikih: oblika in vloga*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta. 624–638.
- Tomaž ZUPANČIČ, 2017: Vloga kakovostne ilustracije v predšolskem obdobju. Ur. Dragica Haramija. *V objemu besed*. Univerza v Mariboru: Univerzitetna založba, Pedagoška fakulteta. 39–46. Dostop 1. 6. 2024 na <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/268>.
- Andreja ŽELE, 2014: Slovenska sodobna literarna ustvarjalnost tudi kot vir novih jezikovnih zmožnosti. Ur. Alenka Žbogar. *Receptija slovenske književnosti*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 559–566. Dostop 21. 5. 2024 na <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/33-Zele.pdf>.
- Andreja ŽELE, 2015: Do kod sežeta dejanska raba in funkcijskost slovenščine? *Država in narod v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. 51. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ur. Hotimir Tivadar. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 37–42. Dostop 21. 5. 2024 na <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/Zele.pdf>.